

Zastávka č. 1 - Železniční stanice Ořechov

Informační tabule vítá návštěvníky, udává délku celé trasy 16,9 km (uzavřený okruh zpět do výchozího bodu), seznam všech patnácti zastávek s mapkou a grafem převýšení.

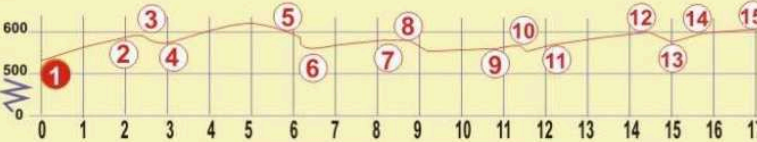
Vyjdeme z nádraží na státní silnici směrem na Křižanov a dáme se doprava první prolukou mezi domy, označenou bílým rovnoramenným trojúhelníčkem se zeleným logem Lesů České republiky. Tato značka nás bude provázet po celé trase. Pokračujeme po ní až na okraj lesa, kde mírně vpravo narazíme na navazující lesní cestu, která nás dovede k další zastávce. Informační tabule je přímo u cesty vpravo a vlastní skála asi 50 m nad ní.

LESY ČESKÉ REPUBLIKY, s.p.

NAUČNÁ STEZKA SVATÁ HORA

Pozvání na stezku.

Vítáme Vás u výchozího bodu Naučné stezky „Svatá hora“, kterou pro Vás připravily Lesy České republiky s.p., Lesní správa Náměšť nad Oslavou. Celá trasa měří 16,9km a prochází zajímavými místy v okolí Svaté hory. Jednotlivé zastávky opatřené informačními tabulemi seznamují návštěvníky s okolní přírodou a upozorňují na některé historické události zdejšího kraje. Části stezky vedené po zpevněných cestách jsou vhodné i pro cykloturisty.

1. Pozvání na stezku - železniční stanice Ořechov
2. Skála Šenkýřka
3. Smířčí kámen
4. Kadolecká studánka
5. Svatá hora
6. kopec Vokouňák
7. Heřmanovské koule
8. Hrádek
9. Anglica
10. Hauqwitzovy studánky
11. Císařská cesta
12. myslivna Rohy
13. zaniklá vesnice Rohy
14. Studánka Stříbrnice
15. Studánka pod Kuní horou

zastávka č.1 - začátek trasy, do cíle zbývá 16,9km

1 Ořechov - železniční stanice

Zastavení č. 2 - Skála Šenkýřka (654 m. n. m, 2 km)

Českomoravská vysočina patří převážně k prahorním útvarům. Hlavní horninou je rula a další již méně zastoupené jsou žula a hadec. Skála představuje obnažené skalní podloží vystupující z okolních hlinito písčitých málo úrodných půd, vytvořených postupným zvětráváním. Tyto zemědělsky těžko využitelné půdy byly ponechány lesům i po kolonizaci původních pralesů Vysočiny, která začala na přelomu 11. a 12. století a základní osídlení krajiny bylo dokončeno během dvou století. Podobné skalní útvary najdeme v blízkém okolí v lesích západně od Heřmanova (Dlouhá skála 661 m. n. m.), nebo severně od obce Nová Ves (skála Lamperk 545 m. n. m.).

Pokračujeme dále lesní cestou asi 150 m na odbočku doprava, vyznačenou již uvedenou směrovou značkou (bílým trojúhelníkem), dále asi 100 m do kopce a potom doleva na vrchol.

LESY ČESKÉ REPUBLIKY, s.p.

NAUČNÁ STEZKA SVATÁ HORA

SKÁLA ŠENKÝŘKA

Českomoravská vysočina patří svým půdním jádrem převážně k útvaru prahornímu. Hlavní horninou prahor je rula, druhou méně již zastoupenou horninou je žula a hadec. Postupným zvětráváním hornin se vytvořila málo úrodná hlinito písčitá půda a na mnohých místech je pak skalní podloží pokryté jílovým diluviálním nánosem. Kolonizace pralesů na Českomoravské vysočině začala na přelomu 11. a 12. století a osídlení Vysočiny bylo provedeno asi během dvou století. Obyvatelé nově vzniklých vesnic rozšiřovali klučením lesů výměry svých polí převážně na úrodnějších půdách, zemědělsky těžce využitelné pozemky ponechávali lesům. Šlo v převážné míře o podmačené pozemky pramenišť četných potoků, nebo o půdy s vystupující mateční horninou se slabou vrstvou ornice. Další prahorní útvary s obnaženým skalním podložím, jako je Šenkýřka (654 m. n. m.), najdeme v blízkém okolí v lesích západně od Heřmanova (Dlouhá skála 661 m. n. m.), nebo severně od obce Nová Ves (skála Lamperk 545 m. n. m.).

Geologická mapa okolí Svaté Hory

SKÁLA LAMPERK

LOM V OŘECHOVĚ

BITEŠSKÁ RULA

zastávka č.2 - právě jste ušli 2km, do cíle zbývá 14,9km

2 Skála Šenkýřka

Zastávka č. 3 - Smírčí kámen (2,4 km)

Smírčí kameny většinou připomínají nějaké tragické události. K tomuto smírčímu kamenu se váže stejná pověst jako ke krvavé svatbě u nám dobře známých „Devíti křížů“ v roce 1540. Svatební průvod se ubíral lesem z Kadolce na obřad do kostela v Ronově. Zhrzený nápadník zabil nevěstu, která nedodržela zasnubní slib, svatebčany, svého pomocníka a nakonec sám sebe. Vypráví se o sedmi obětech, o čemž snad svědčí dva kříže z jedné strany smírčího kamene a z druhé strany čtyři. Původně prý jich bylo možno rozeznat devět. V našem regionu najdeme podobné smírčí kameny v okolí Ondrušek, za Novou Vsí, nad Myslivnou Na Rohách, nebo u silnice z Heřmanova do Křižanova. Zřizovatelé těchto informačních tabulí zaslouží poděkování za podrobný popis flory a fauny uváděný na většině z nich. Na této jsou popsány i vyobrazeny zdejší stromy a keře. Dnes převládá smrk, často v monokulturách. Jeho masivní vysazování začalo již koncem 19. století z ekonomických důvodů. Původními dřevinami na Českomoravské vysočině byly v nižších polohách lípy, dub zimní a habr obecný, ve výše položených oblastech buk lesní a jedle bělokorá.

Nyní se vrátíme zpět na lesní cestu, ze které jsme odbočili a pokračujeme původním směrem asi 150 m, až uvidíme nám již známou směrovou značku, podle ní odbočíme doleva, po dalších asi 50m přijdeme na křižovatku lesních cest vyznačenou dvěma směrovými značkami. Dáme se po té, která ukazuje do protisměru, a po pár desítkách metrů dojdeme k již čtvrté informační tabuli.

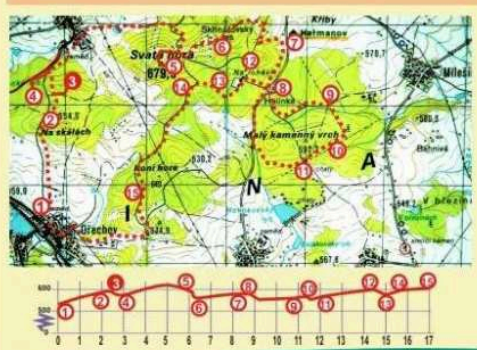
LESY ČESKÉ REPUBLIKY, s.p.

NAUČNÁ STEZKA SVATÁ HORA

SMÍRČÍ KÁMEN U KADOLCE

Smírčí kameny byly osazovány většinou na místa, ke kterým se váže tragická událost. O smírčí kamenu u Kadolce koluje mezi lidem stejná pověst jako o krvavé svatbě z roku 1540 u Příbyslavic za Velkou Bíteší, kde se místo tohoto činu po celá staletí nazývá Devět křížů. Svatební průvod se ubíral lesem z Kadolce na obřad do kostela na Ronově. Nevěsta ale nedodržela před tím daný první zasnubní slib a zhrzený nápadník zabil ji, svatebčany, svého pomocníka a nakonec sám sebe. Přesný počet obětí této vraždy není znám. Na jedné straně kadoleckého smírčího kamene jsou kříže dva, z opačné dokonce čtyři. Všeobecně se mluví o sedmi a dříve prý bylo na kameni k rozeznání křížů devět. Další podobné smírčí kameny najdeme v blízkém okolí u Ondrušek, za Novou Vsí, nad Myslivnou Na Rohách, nebo u silnice z Heřmanova do Křižanova.

SMÍRČÍ KÁMEN
U KADOLCE

STROMY A KEŘE

Původní dřevinnou skladbu lesů Českomoravské vrchoviny tvořily v nižších polohách lípy, dub zimní a habr obecný, ve výše položených oblastech potom buk lesní a jedle bělokorá, za vhodných terénních a půdních poměrů také javor klen a jasan. Smrk se vyskytoval jen lokálně na podmáčených a rašelinných lokalitách. Jedle bělokorá patří dnes k ustupujícím dřevinám. Hlavní příčinami úbytku je jednak zhoršení čistoty ovzduší a ničení přirozené obnovy volně žijící zvěří. Od konce 19. století dochází k masivním výsadbám ekonomicky ceněného smrku, často v monokulturách. Tyto porosty jsou ekologicky málo stabilní a trpí řadou škodlivých vlivů. Státní podnik Lesy ČR zejména v poslední době podporuje pro přírodu citlivější způsoby hospodaření a usiluje o větší zastoupení původních dřevin.

zastávka č.3 - právě jste ušli 2,4 km, do cíle zbývá 14,5km

3 Smírčí kámen

Zastávka č. 4 - Kadolecká studánka (2,9 km)

Většina zdrojů podzemních pramenů vysočinských studánek vzniká na skalních podložích větších souvislých lesních ploch. Lesní prameny nejsou tolik zatěžovány negativní činností člověka, jako je tomu např. v zemědělství, nebo v okolí lidských sídel. Proto lze dodnes využívat čistou pitnou vodu z Kadolecké studánky jako vodu kojeneckou. Na této informační tabuli jsou navíc popsány a zobrazeny vyskytující se mechorosty a kapraďorosty. **Studánku najdeme ve svahu, asi 50 m od tabule**

Vrátíme se zpět po lesní cestě přímo do Kadolce, pokračujeme uličkami po pravém okraji obce, dále přes „mléčnou farmu“ vzhůru po polní cestě, potom doleva přímo na „Svatou“. Musíme se držet stále vlevo a stoupat na vrchol, kde uvidíme altánek s oltářem, sochou sv. Zdislavy, informační tabule a schránkou s návštěvní knihou, do které můžete svoji návštěvu zaznamenat.

LESY ČESKÉ REPUBLIKY, s.p.

NAUČNÁ STEZKA SVATÁ HORA

KADOLECKÁ STUDÁNKA

V lesích Českomoravské vysočiny najdeme řadu studánek a prameništ' čisté vody. Většina podzemních pramenů studánek se sbírá ve skalním podloží větších komplexů lesů. Lesní prameny nejsou díky charakteru lesního obhospodařování tak dlouhodobě a intenzivně zatěžovány negativní činností člověka, jako je tomu např. v zemědělství nebo v okolí lidských sídel (nehodně provedené meliorace pozemků, pronikání splašků do podzemní vody, dlouhodobé periodické používání chemických přípravků v ochraně rostlin na polích atp.) Čistou pitnou vodu z Kadolecké studánky lze proto dodnes využívat i jako vodu kojeneckou.

MECHOROSTY A KAPRAĎOROSTY

Mechorosty patří k nejstarším suchozemským rostlinám. Jednotlivé rostlinky jsou jen několik milimetrů až centimetrů vysoké, rozmnožují se výtrusy nebo vegetativně. Na rozdíl od ostatních skupin vyšších rostlin nemají vodivá pletiva ani kořeny. Vodu přijímají většinou celým povrchem. Jsou přirozenými indikátory znečištění a mají důležitý význam pro vodní režim lesů a rašeliništ'. Kapraďorosty mají proti mechorostům vodivá pletiva-čevní svazky a kořeny. Také se rozmnožují výtrusy. Mezi kapraďorosty řadíme plavuně, přesličky a kapradiny. Tyto příbuzné skupiny mají na první pohled velmi rozdílný vzhled. V květeně Českomoravské vrchoviny jsou kapraďorosty zastoupeny vesměs běžnými druhy.

zastávka č.4 - právě jste ušli 2,9km, do cíle zbývá 14 km

4 Kadolecká studánka

Zastávka č. 5 - Svatá hora (680 m. n. m; 5,9 km)

Svatá hora u Heřmanova - jak zní oficiální název - je nejvyšším místním polohopisným bodem. Pokud byla odlesněná (např. po větrných smrštích) skýtala nevídaný kruhový rozhled. Podle pamětníků byla z tehdejší dřevěné rozhledny, za zvláště temných nocí, vidět zář noční Vídně (*pro místní vtípálky uvádím, že rakouské*). Je to také známé křesťanské poutní místo, jehož název pochází pravděpodobně z dob cyrilometodějských misí. Pro věřící ze širokého okolí i pro milovnický historie je toto místo především spjato se životem svaté Zdislavy, která se narodila kolem roku 1220 v nedalekém Křižanově moravskému šlechtici panu Přibyslavovi a jeho manželce Sibyle, původem ze Sicílie. Svatořečena byla 21. 5. 1995 v Olomouci, prvním slovanským papežem Janem Pavlem II. Přes různé pověsti předávané mezi generacemi je nejpravděpodobnější ta skutečnost, že mladičká Zdislava, která vynikala svou zbožností a láskou k chudým a nemocným, chodila na toto, pro ni již tehdy posvátné místo, poustevničit a modlit se. Na počest sv. Zdislavy patronky rodin je na vrcholu několikrát do roka sloužena poutní mše svatá. Informační tabule, umístěná na konci sestupové cesty na kraji lesa, popisuje a vyobrazuje také vyskytující se lišejníky, jejichž hojný výskyt dokazuje, že zde zůstalo zachováno čisté ovzduší. Ještě jedna vzpomínka: Do severovýchodního úbočí Svaté hory narazilo v roce 1951 vojenské letadlo, které chtělo v nepříznivém počasí přistát na křižanovském letišti. Pilot na místě zahynul.

Odecházíme ve směru s oltářem za zády do malého „sedělka“ s odpočinkovou lavicí. Dáme se doprava prudkým sestupem na okraj lesa k informační tabuli po levé straně. Před námi je poměrně rozlehlá křižovatka zpevněných lesních cest, tzv. „svážnic“. Přímou bychom došli k Myslivně Rohy, vpravo na zalesněný hřeben Kuní hory (649 m. n. m.) s tím, že bychom cestou ještě navštívili zastávky č. 14 a 15, které budou popsány později. Z nejvyššího místa této zkrácené trasy je možno odbočit přímo do našeho východiska – Ořechova, nebo pokračovat pořád dál po této „svážnici“ až na silnici spojující Skřínářov s Heřmanovem. My ale půjdeme od informační tabule přímo směrem na Rohy a asi po 50 m odbočíme doleva a budeme stoupat úzkou lesní cestou (spíše pěšinou) nahoru. Asi po sto metrech uvidíme po levé straně další informační tabuli:

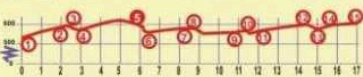
LESY ČESKÉ REPUBLIKY, s.p.

NAUČNÁ STEZKA SVATÁ HORA

SVATÁ HORA

Svatá hora u Heřmanova (679,3 m. n.m.) je nejvyšším místním polohopisným bodem. Je to také známé křesťanské poutní místo, ke kterému se váže pověst o zázračné záchraně svatě Zdislavy z Lemberka před rozzuřeným medvědem poté, co se proti šelmě žehnala znamením Kristova kříže.

Svatá Zdislava z Lemberka

Dřevitka

Dřevitka, zelená

Dřevitka, zelená

Dřevitka, zelená

Dřevitka, zelená

Dřevitka, zelená

Dřevitka, zelená

Dřevitka, zelená

LIŠEJNÍKY

Lišejníky patří mezi nejpodivnější organismy celé rostlinné říše, neboť jejich těla – stélky, vznikají vždy spojením nejméně dvou samostatných složek, z nichž jedna je vždy houba, druhá buď zelená řasa nebo sinice a tyto tvoří jediný společný složený organismus. Toto symbiotické spojení je tak těsné, že stélka má zvláštní znaky, které nenalezneme u řasy ani u houby, pěstujeme-li je izolovaně. Vlastní symbióza zúčastněných složek ve stélce lišejníku záleží v tom, že houba přivádí z půdy vodné roztoky anorganických živin a odevzdává je buňkám řas a ty je jako autotrofní organismy mění pomocí fotosyntézy na organické látky, které potom oběma slouží jako výživa.

Lišejníky jsou citlivé na kouřové plyny, popílků, průmyslové exhaláty a proto již v předchozím období značné množství vyhnulo hlavně v blízkosti průmyslových oblastí. Jejich poměrně hojný výskyt v oblasti Českomoravské vrchoviny dokazuje, že zde zůstalo zachováno čisté ovzduší. Nachází se zde množství zajímavých druhů epifytických i terestrických jako je provázekovka, rožďovka poprášená, puklěška sivá, pupkovka, dutohlávka červcová, větvičník slivový, terčovky a jiné.

zastávka č.5 - právě jste ušli 5,9km, do cíle zbývá 11 km

5 Svatá hora

Zastávka č. 6 - Kopec Vokouňák (6,2 km)

Kopec Vokouňák je pojmenován po nebezpečném pytlákovi Vokounovi z Tišnovska, který zde byl smrtelně zraněn při přestřelce s mysliveckým personálem v listopadu roku 1821. Informační tabule dále popisuje poškozování zdejších smrkových monokultur větrem, sněhem, jinovatkou, ale také lesními škůdci. V historii jsou zaznamenány větší škody způsobené větrem v letech 1827, 1868, 1890 a 1930. Dne 13. července 1984 postihla Vysočinu větrná smršť „Markéta“, při které bylo jenom v této oblasti zničeno 75 tisíc metrů kubických dřeva na ploše 224 ha. Byla to největší kalamita v poslední době – během jedné noci vznikla téměř souvislá holina od obcí Dolní Libochovná a Kadolec až za kopec Vokouňák. Značné škody způsobila také jinovatka v letech 1932-33 a 1996, sucho v letech 1947-48, 1990 a 2004 a kůrovec v letech 1932, 1945-46, 1990 a 2005.

Dále pokračujeme nejvýše položeným zalesněným hřebenem regionu směrem k Heřmanovu. Jdeme po úbočí, procházíme „bučinou“, klesáme a opět stoupáme, po levé straně (musíme ale projít asi 100 m okrajem mladého lesa) máme vysokou kovovou konstrukci - místními nazývanou „maják“. Byl to světelný maják sloužící za první republiky i v následující II. světové válce k navádění letadel. Scházíme mírně dolů do vysokého lesa, na jehož okraji vyjdeme na rozsáhlou, vysoko nad Heřmanovem položenou (náhorní) plošinu plnou různě roztroušených chat. Držíme se vpravo při okraji lesa a sejeme dolů na silnici vedoucí z Heřmanova do Skřínářova. Asi 100 m před lesem je odbočka doleva na začátek „březiny“. Po cca 15m najdeme další informační tabuli:

LESY ČESKÉ REPUBLIKY, s.p.

NAUČNÁ STEZKA SVATÁ HORA

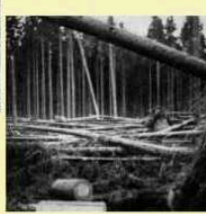

KOPEC VOKOUNÁK

V první polovině 19. století začíná být prosazováno v lesnictví intenzivní výnosové hospodářství zaváděním čistých porostů smrčin namísto původních lesů přirozeně smíšené dřevinné skladby. Trend velkoplošného zavádění smrku v monokulturách pokračuje téměř celé 20. století. Rozsáhlé smrkové porosty jsou ale často poškozovány sněhem, jinovatkou, suchem, větrem a škůdci. Při pohledu do historie jsou ve zdejších lesích zaznamenány větší škody větrem v letech 1827, 1868, 1890, 1890, 1930, 1930. Dne 13. července 1984 postihla lesy Vysočiny větrná smršť „Markéta“, při které bylo na revíru vichřicí zničeno 75 tisíc m³ dříví na ploše 224ha. Jednalo se o největší větrnou kalamitu v poslední době - po Markétě během jedné noci vznikla na revíru téměř jedna souvislá holina od obce Libochovná a Kadolec až za kopec Vokouňák. Škody sněhem a větrem jsou na revíru zaznamenány v roce 1885, 1930, škody sněhem 1886-95, 1970, 2005-06, značné škody způsobila jinovatka v roce 1932-33 a 1996, škody způsobené suchem byly v letech 1847, 1848, 1921, 1947-48, 1990, 2004. Mniškové kalamity postihly lesy v r. 1891-97, 1908, 1917-27, 1929-33, velké škody kůrovci jsou známy z let 1932, 1945-46, 1990 a 2005. Je vidět, že s počtem ploch čistých jehličnatých porostů a s jejich přibývajícím věkem škody rostou a tento nepříznivý trend z minulosti přetrvává v lesnictví až dodnes a lze jej ve větší míře vlivem zhoršujícího se životního prostředí očekávat i v budoucnu. Kopec Vokouňák je pojmenován po nebezpečném pytlákovi Vokounovi z Tišnovska, který zde byl smrtelně zraněn při přestřelce s mysliveckým personálem v listopadu roku 1821.

Jehličnaté porosty zničené holožím mnišky z kalamity 1917 - 1927

Vývraty ve smrkovém porostu, rok 1930

Bekyně mniška - motýl

Bekyně mniška - housenka

Lýkožrout smrkový

Požerák

Dospělý brouk

zvětšeno 22x

zastávka č.6 - právě jste ušli 6,2km, do cíle zbývá 10,7km

6 kopec Vokouňák

Zastávka č. 7 - Heřmanovská koule (8,2 km)

Jedná se o světoznámý nerost ve tvaru nepravidelných koulí o průměru až 10 cm. V celém světě se nachází jen ojediněle a velmi vzácně. Je uložen v Národním muzeu v Praze i ve vídeňském Přírodovědném muzeu („Naturhistorisches Museum“ na náměstí Marie Terezie).

Jádro je tvořeno čočkou ze šupin hnědého flogopitu, okraj z vláknitého šedého antofylitu a mezi nimi je šedo zelená vrstva chloritu a montmorillonitu. Navzdory tomu, že se jedná o naleziště chráněné zákonem, najdou se různí - pro dnešní dobu typičtí „nenasytové“, kteří jsou schopni nelegální (dokonce) mechanickou těžbou znemožnit zachování tohoto výjimečného přírodního útvaru pro budoucí generace. Podobně ohrožena je i nedaleká chráněná lokalita s výskytem silně ohroženého druhu orchideje - vstavače kukačky z čeledi vstavačovitých. Dorůstá výšky 8–30 cm a květenství ve tvaru řídkého klasu má barvu nachovou nebo růžovou. Okolní krajina s dostatkem rozptýlených křovin v polní krajině je vhodná pro dnes již ohrožený druh dříve hojné lovné zvěře – koroptve polní. Je to i zásluhou myslivců z heřmanovské honitby, kteří již řadu let vysazují keře a tím rozšiřují plochy stávajících remízů a obhospodařují pruhové potravní pásy. Myslivci koroptve začátkem zimy „komorují“ v uzavřených voliérách do příchodu jara a tím snižují škody způsobené dravci a počasím. V okolních lesích se běžně vyskytuje zvěř černá, srnčí, mufloni, zajáci a bažanti. Díky poměrně zachovalé přírodě v okolí Svaté hory je v létě v polích slyšet i křepelky polní a začátkem 70. let se v lesích a lučních zákoutích pod „Svatou“ ještě vyskytoval tetřev obecný. Uvedený nerost i lovná zvěř jsou na tabuli vyobrazeny.

Ušli jsme téměř polovinu z celkových 16,9 km délky naučné stezky a nyní se vydáme po silnici směrem na Skřínářov. Po asi 100 m vstoupíme do lesa, jdeme mírně do kopce, až po dalších cca 300 m přijdeme na křižovatku s lesními cestami – vpravo na Rohy a my odbočíme vlevo směrem na Ondrušky. Asi po 60m uvidíme vlevo na kraji lesa další informační tabuli:

LESY ČESKÉ REPUBLIKY, s.p.

NAUČNÁ STEZKA SVATÁ HORA

HEŘMANOVSKÉ KOULE

Heřmanovská koule (Antofylit, flogopit) je nerost ve tvaru koule v průměru až 10 cm, který se v celém světě nachází jenom ojediněle a velmi vzácně, vyskytuje se v pegmatitu na styku s hadcem, na našem území pouze na katastru obce Heřmanov. Jádro je tvořeno čočkou ze šupin hnědého flogopitu, okraj z vláknitého šedého antofylitu, mezi nimi je šedo zelená vrstva chloritu a montmorillonitu. Přestože je toto naleziště chráněné zákonem, neustále zde dochází k nelegální těžbě a tím dochází k postupné nevratné likvidaci tohoto vyjimečného přírodního útvaru pro budoucí generace. Louka pod lesem v těsném sousedství silničky do Heřmanova je chráněná lokalita s výskytem silně ohroženého druhu orchideje z čeledi vstavačovitých - vstavače kukačky (Orchis morio). Rostlina dorůstá výšky v rozmezí 8-30cm, listová růžice je složená většinou z 6-10 listů. Vstavač rozkvétá v květnu, květenství je formované do řídkého klasu a mívá barvu nachovou nebo růžovou. Zralé tobolky se tvoří v červnu. Okolní polní krajina s dostatkem rozptýlené křovinné zeleně je vhodným biotopem pro dnes již ohrožený druh dříve hojné lovné zvěře koroptve polní (Perdix perdix). Na zvýšení stavu koroptví v heřmanovské honitbě pracují myslivci již řadu let - výsadbou keřů rozšiřují plochy trvalých remízů a obhospodařují pruhová potravní polička. Myslivci koroptve začátkem zimy odchyťávají a koroptve "komorují" v uzavřených voliérách do jarních měsíců, čímž se na jejich populaci výrazně snižují ztráty způsobené dravci a počasím. Z ostatní lovné zvěře se v okolních honitbách běžně vyskytuje zvěř černá, srnčí, mufloni, zajáci a bažanti. Díky relativně zachovalému životnímu prostředí je přes léto v polích slyšet značné množství křepelky polní (Coturnix coturnix) a do počátku 70. let min. stol. se ještě v lesích na osovském revíru vyskytoval tetřev obecný (Tetrao tetrix).

Heřmanovská koule

Křepelka polní
Koroptev polní
Tetřev obecný

zastávka č. 7 - právě jste ušli 8,2km, do cíle zbývá 8,7km

7 Heřmanovské koule

Zastávka č. 8 - Hrádek

Od informační tabule půjdeme několik desítek metrů po okraji lesa, až uvidíme poměrně výrazný a zachovalý půdorysný reliéf hrádku či menší tvrze s ochranným vodním příkopem. Přes velmi sporadické a staletými zastřené informace je pravděpodobné, že jeho vznik souvisí s kolonizací Vysočiny po roce 1200, a že byl založen a užíván řádem Německých rytířů jako opevněná strážní věž při zakládání okolních osad. Historické prameny z roku 1366 zaznamenávají koupi lánů ve Vilémovicích bratry Bohuňkem z Rohů a Ješkem Rohovcem, kteří (podle jmen) mohli být dalšími uživateli hrádku. Dále je také uváděn Ješek z Rohova s manželkou Ofkou v roce 1406. Zánik hrádku je připisován husitským válkám. Na informační tabuli je dále vyobrazen erb řádu Německých rytířů s dobovými ilustracemi a poměrně rozsáhlé odborné pojednání o houbách vyskytujících se v okolních lesích, včetně vyobrazení.

Pokračujeme dále touto zpevněnou lesní cestou směrem na Ondrušky až narazíme na první odbočku doleva. Pokračujeme po ní dále (směrem na Milešín) a po cca 500 m odbočíme na podobnou lesní cestu doprava, sledujeme levou stranu až před mladým lesíkem uvidíme další informační tabuli:

LESY ČESKÉ REPUBLIKY, s.p.

NAUČNÁ STEZKA SVATÁ HORA

HRÁDEK

Jedná se o velmi výrazný a zachovalý reliéf hrádku či tvrziště. Hrádek Rohy patří k těm, o nichž jsou jen velmi sporadické a navíc mlhavé údaje. Uvažuje se, že hrádek vznikl již dlouho před polovinou 14. století. Pokud jde o osoby pravděpodobně spojené s hrádkem či zbožím, uvádí se nejčastěji Němečtí rytíři (Ordo Equitum Teutonicorum), kteří měli v době kolonizace Vysočiny krátce po roce 1200 založit okolní osady a hrádek měl sloužit jako opevněná strážní věž. Jako další se uvádějí bratři Bohuňek z Rohů a Ješek Rohovec, kteří v roce 1366 kupují lán ve Vilémovicích. Také se z roku 1406 vzpomíná Ješek z Rohova s manželkou Ofkou. Zánik hrádku je nejčastěji připisován husitským válkám, ale je možné, že byl opuštěn již dříve.

HOUBY

Návštěvníky lesů zaujmou především houby s viditelnými plodnicemi, ať rostoucí na stromech nebo na zemi. Liší se od vyšších rostlin nepřítomností listové zeleně/chlorofylu. Z toho důvodu nedovedou přeměňovat anorganické látky na organické. Velmi zjednodušeně můžeme rozdělit houby na parazitické, které žijí na tělech jiných rostlin, z nichž nejznámějšími zástupci jsou chorošovitě houby, jejichž často pestře zbarvené plodnice rostoucí na lesních dřevinách neuniknou pozornosti návštěvníků lesa. Houby saprotrófní si opatřují výživné látky z neživé organické hmoty a z ekologického hlediska je zařazujeme mezi tzv. reducenty. Z tohoto hlediska jsou houby naprosto nezbytným prvkem každého ekosystému, neboť zahajují obvykle rozklad látkových zbytků a mrtvých těl rostlin a živočichů, který potom dokončují bakterie. Vracejí půdu a do ovzduší vše, co rostliny odebraly a živočichové od nich převzali a jsou proto nezastupitelným článkem v koloběhu biogenních prvků na zemi.

V lesních porostech Českomoravské vrchoviny se vyskytuje podle současných výzkumů kolem 900 druhů makroskopických druhů hub. Na stromech můžeme najít např. několik druhů troudnatic, outkovky, ohňovce, sítkovce, v podrostech na různých druzích substrátů potom hříby, kozáky, bedly, holubinky, muchomůrky, pýchavky, hadovky a to nejen druhy všeobecně známé, které běžně sbírá většina houbařů, ale i takové, na které se odváží jenom skuteční znalci.

zastávka č.8 - právě jste ušli 8,7km, do cíle zbývá 8,2km

8 Hrádek

Zastávka č. 10 - Hauqwitzovy studánky (11,5 km)

Sešli jsme do místa, nazývaného „Studený žleb“, které lesníci považují za lokalitu vyznačující se růstem nej kvalitnějšího dříví v celém osovském revíru. Příčinou je příhodné mikroklima, které se nabízí ke znovuvysazování (reintrodukci) původních dřevin a to buku i vzácné jedle. Umělá obnova jedle a buku v maloplošných prvcích (násecích a kotlících) je doplňována přirozenou obnovou smrku. Výsledkem tohoto dlouhodobého snažení několika generací lesníků bude znovu obnovený, zdravý smíšený les, odolný vůči kalamitám i škůdcům. Současné snažení lesních hospodářů zhodnotí až budoucí generace. Nyní k vlastním studánkám. Původní přírodní mělké studánky se vyznačovaly znamenitou osvěžující vodou a proto je majitel osovského panství hrabě Hauqwitz nechal obroubit. I v současné době působí toto utajené místo příjemným i uklidňujícím dojmem a je dobrou vizitkou lesních hospodářů.

Pokračujeme ve směru prohlídky po lesní cestě, u které stojí informační tabule, směrem jihozápadním (tj. jsme-li čelem k informační tabuli – otočíme se doleva), až přijdeme na začátek chatové oblasti a na okraji lesa protneme zpevněnou cestu Rohy – Ondrušky. Zde uvidíme další informační tabuli:

LESY ČESKÉ REPUBLIKY, s.p.

NAUČNÁ STEZKA SVATÁ HORA

HAUQWITZOVY STUDÁNKY

Dříve přírodní mělké studánky nechal opravit roubením majitel osovského panství hrabě Hauqwitz pro jejich znamenitou osvěžující vodu. Studánky se nacházejí v lokalitě s názvem "Studený žleb", který se vyznačuje růstem nej kvalitnějšího dříví z celého osovského revíru. Studený žleb se pro svoje příhodné mikroklima přímo nabízí k reintrodukci buku a v lesích Vysočiny vzácné jedle. Umělou obnovu jedle a buku v násecích a kotlících (maloplošné předsunuté obnovy prvky) doplňuje přirozená obnova smrku. Výsledkem dlouholeté péče lesníka v tomto způsobem obnovovaných porostech je zdravý smíšený les, který je mnohem odolnější vůči kalamitám a škůdcům, jak les tvořený monokulturou jedné dřeviny. Doba od výsadby až po zmýcení lesa přesahuje svoji délkou několik generací lesníků. Umění opravdového lesního hospodáře je navázat na práci předěšlých generací hajných, pokračovat v nich a své dílo předat dalšímu nástupci. Dlouhodobost přírodních procesů je zvláště v lesnictví patrná. Dnes jsme schopni zhodnotit práci již vykonanou, současná práce se může hodnotit až v budoucnosti.

OBOJŽIVELNÍCI A PLAZI

Na vodní prostředí je vázaná skupina živočichů, v posledním období výrazně ohrožená změnami životního prostředí-oobjívníci. Vyznačují se proměnlivou tělesnou teplotou a rozmnožováním vajíčky, která kladou do vody, kde se z nich líhnou larvy, které nazýváme pulci. Po přeměně na definitivního živočicha opouštějí trvale vodní prostředí a vrací se do něj pouze v období rozmnožování. Vzhledem k malé druhové pestrosti je možné udělat téměř kompletní seznam druhů, vyskytujících se v oblasti, který zahrnuje tyto druhy: mlok skvrnitý, čolek velký, čolek obecný, kuňka žlutobřichá, ropucha obecná, rosníčka zelená, skokan zelený, skokan hnědý. Vytvoření seznamu plazů osovského revíru je rovněž poměrně jednoduché, neboť se zde setkáme pouze s ještěrkou obecnou, ještěrkou živorodou, slepýšem křehkým, užovkou obojkovou a zmijí obecnou.

Erb
hrabat z Hauqwitzů

zastávka č. 10 - právě jste ušli 11,5km, do cíle zbývá 5,4km
10 Hauqwitzovy studánky

Zastávka č. 11 - Císařská cesta (12,3 km)

Císařských cest vedoucích přes území Čech a Moravy bylo více, některé jsou v historických materiálech označovány již jako silnice. Jedna z nejznámějších spojovala Prahu s Vídní a vedla přes Jihlavu a Moravské Budějovice. Tato naše „císařská cesta“ spojovala sever Čech s Moravou a Dolním Rakouskem. Její těleso je dodnes patrné na několika obnažených místech, která nalezneme, jdeme-li po zpevněné lesní cestě od našeho stanoviště (na okraji lesa) směrem na Ondrušky (tj. na východ). Povrch cesty byl vydlážděn oblými kameny a zakončen zřetelnými, vyvýšenými okraji. Cesta dále procházela obcí Ondrušky, lesem Ochoza a stáčela se jih kolem zámku Osová, sídla hraběcího rodu Hauwitzů, kteří osovské panství zakoupili v roce 1797. Patřilo k němu 430 ha orné půdy a luk ve čtyřech dvorech, 51 ha vodních ploch rybníků, 188 ha lesa v revíru Víckov a 674 ha lesa na revíru Rohy (naše příští zastávka).

Kdo by se nechtěl vrátit zpět do Ořechova, může pokračovat po této cestě do Osové a odtud dojít na 1,5 km vzdálenou vlakovou zastávku Vlkov u Tišnova. Další naší zastávkou budou známé „Rohy“, na které dojdeme buď po lesní cestě ve směru, kterým jsme přišli - (viz mapa v březnovém čísle Z.), nebo vpravo po zpevněné lesní cestě (kratší varianta). V prvním případě dojdeme na silnici Skřínářov – Heřmanov a půjdeme po ní směrem severním (na Heřmanov) až dojdeme ke křižovatce se zpevněnou lesní cestou (po které bychom přišli v druhém případě)) a dáme se směrem doleva, asi po třech stech metrech jsme u cíle.

LESY ČESKÉ REPUBLIKY, s.p.

NAUČNÁ STEZKA SVATÁ HORA

CÍSAŘSKÁ CESTA

Bývalá císařská cesta spojovala sever Čech s Moravou a Dolním Rakouskem. Její povrch byl dlážděn oblými kameny se zřetelným krajem. Těleso původní cesty je dodnes patrné na několika obnažených místech. Cesta prochází obcí Ondrušky a lesem Ochoza pokračovala kolem zámku na Osově směrem na Jih. K osovskému panství, které v roce 1797 koupil hraběcí rod Hauwitzů, patřilo 430ha orné půdy a luk ve čtyřech dvorech, 51ha rybníků, 188ha lesů na revíru Víckov a 674ha lesů na revíru Rohy. Z Osové lze po 1,5km dojít na vlakovou zastávku Vlkov u Tišnova.

CESTY A ROSTLINY

Cesty a lidské cestování a přemísťování zboží byly od nepaměti příčinou stěhování rostlinných druhů na takové vzdálenosti, kterých by rostliny nemohly vlastními silami dosáhnout. Drobná semena přichycená na lidských oděvech nebo zvířecí srsti putovala nenápadně i v dobách používání císařské cesty a při nalezení vhodných podmínek se nové druhy usídlovaly v nových areálech a často velmi výrazně potlačily původní vegetaci. Některé druhy byly dovezeny záměrně kvůli zkrášlení zahrad a parků kolem šlechtických sídel už ve středověku a časem se dostaly do volné přírody, kde je i v dnešní době obtížná jejich likvidace. Mezi nejznámější zavlečené agresivní druhy patří např. bolševník velkolepý, křídlatka japonská nebo netýkavka žláznatá (Royleova).

Osovský zámek

zastávka č. 11 - právě jste ušli 12,3km, do cíle zbývá 4,6km

11 Císařská cesta

Zastávka č. 12 - Myslivna Rohy (14,5 km)

Přišli jsme do krásného, tichého zákoutí na úpatí Svaté hory a před námi se zde, uprostřed lesů, nečekaně jako v pohádce, náhle objeví pěkně upravená myslivna Lesů České republiky, doplněná menším rekreačním areálem. Původně zde stávaly hospodářské budovy poplužního dvora, obklopené asi 50 ha orné půdy a luk. („Poplužní dvůr“ - historický název pro panský neboli vrchnostenský dvůr, ke kterému náležela dominikální půda, tzn. spravovaná přímo v režii šlechticů, na které pracovali robotníci a námezdní dělníci, a která až do roku 1757 nepodléhala zdanění).

V roce 1800 byl dvůr i s pozemky vykoupěn novým majitelem osovského panství – Jindřichem Vilémem Hauqwitem. Pozemky byly zalesněny a na místě dvora postavena myslivna jako sídlo panského revíru „Rohy“. Ta byla údajně kolem roku 1900 přestavěna do podoby záměčku pro hraběnku z rodu Hauwitzů. Po její předčasné smrti byl záměček upraven a od roku 1908 opět využíván jako fořtovna. V roce 1940 byla přistavěna hájenka, zbouraná po roce 1990, aby uvolnila místo tenisovým kurtům. Současná budova myslivny, která je správní budovou revíru Osová, v sobě skrývá i pěkně upravené prostory, sloužící k reprezentaci Lesů České republiky i k rekreaci jejich zaměstnanců.

Odcházíme dále ve směru prohlídky směrem jihozápadním podél hospodářských budov a za poslední zahne doprava směrem k lesu. Po cca 100 m se lesní cesta rozdvojí a my se dáme tou výraznější větví opět směrem mírně doprava. Po cca 150 m sejdem do dolinky a pokračujeme směrem do stoupání, které se postupně vyrovnává a po asi 200 m od dolinky (0,5 km od poslední zastávky) uvidíme po levé straně další informační tabuli:

LESY ČESKÉ REPUBLIKY, s.p.

NAUČNÁ STEZKA SVATÁ HORA

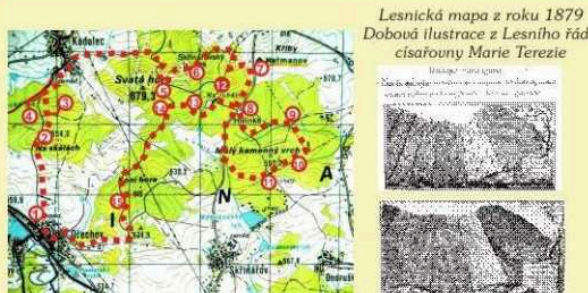
MYSLIVNA ROHY

V místě dnešní myslivny stály hospodářské budovy bývalého poplužního dvora asi s 50 ha orné půdy a luk. Statek byl v roce 1800 vykoupěn majitelem osovského panství hrabětem z Hauwitzů i s pozemky, které byly poté zalesněny a na základech starého slavení byla postavena myslivna Rohy jako sídlo stejnojmenného panského revíru. V současné době slouží myslivna jako správní budova pro revír Osová. Bohatství lesů v dřívějších dobách nepředstavovalo jenom stavební a palivové dřevo, ale na lesích byla do konce 18. století značně závislá i zemědělská živočišná produkce, neboť lesy poskytovaly pastvu pro vepřový a hovězí dobytek. Pastva a neřízená těžba nejlepších stromů (tzv. těžba toulavá) představovaly postupnou dlouhodobou devastaci lesních porostů, vznikaly rozsáhlé nezalesněné holiny. Ke zlepšení stavu lesů bylo nezbytné nutně zavést skutečné lesní hospodářství, především umělou obnovu lesa sítí a sadbou. Tehdejší katastrofální stav lesu si uvědomuje císařovna Marie Terezie, která v roce 1764 a 1766 vydává lesní řád (patent) „Pořádek hor aneb lesův zachování“. Nařízení tehdejšího císařského patentu byli povinni dodržovat všichni vlastníci lesů, stanovuje se odborný dohled nad málou, doba obnovy a obnovení pro jednotlivé druhy lesa a zvláště povinnost provádět umělé zalesňování při zmýcení lesa. Lesní řád Marie Terezie byl na svou dobu velice progresivní a řada jeho ustanovení s menšími obměnami platí prakticky dodnes.

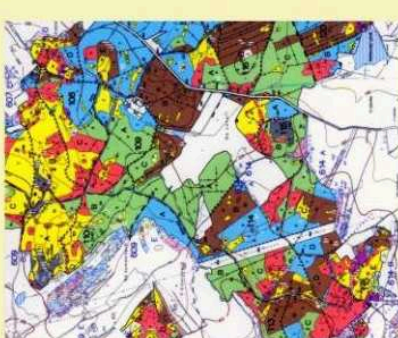
Lesní správa Náměšť nad Oslovou se rozkládá na 85 000 ha katastrální výměry. Do kraje Vysočina spadá 40 400 ha a do kraje Jihomoravského 44 600 ha. Lesní správa se nachází ve správních obvodech 10 pověřených obcí. Výměra veškeré lesní půdy v obvodu LS činí 29350 ha. (lesnatost 34,5%). Výměra lesů ve správě LS činí 17 960 ha. Na výměře 5 133 ha nestátních lesních majetků zajišťuje LS výkon funkce odborného lesního hospodáře pro cca 5500 vlastníků lesa.

Nejnižší bod 190 m.n.m. Pravlov
Nejvyšší bod 679 m.n.m. Svatá
Přírodní lesní oblast 33 Předhoří ČM vrchovina 95%, 16 ČM vrchovina 5%
Lesní vegetační stupeň 0-0,27%, 1-2,38%, 2-28,65%, 3-39,14%, 4-24,67%, 5-4,89%

Lesnická mapa z roku 1879
Dobová ilustrace z Lesního řádu císařovny Marie Terezie

Ukázka současné porostní mapy

Plošné zastoupení dřevin

SM	43,9%
BO	16,4%
MD	6,3%
JD	0,9%
Ost. Jehl.	0,3%
DB	17,1%
BK	5,1%
HB	3,7%
LP	3,1%
BR	0,8%
JV	0,7%
JS	0,4%
Ost. List.	1,3%

Roční max. výše těžeb 105 000 m, tj. je 5,69 m³/ha.
Ročně se zalesňuje cca 160 ha, z toho přirozená obnova cca 15ha
Lesní správa se člení na 13 revírů.

zastávka č.12 - právě jste ušli 14,5km, do cíle zbývá 2,4km
12 Myslivna Rohy

Zastávka č. 13 - Zaniklá vesnice Rohy (15 km)

Nacházíme se na zajímavém místě skrytém uprostřed lesů, kde kdysi stávala středověká vesnice zvaná „Rohy“. (Zavadil a Tiray ve své „Vlastivědě Moravské“ používají nářeční tvar „Rohe“). Patřil k ní také „poplužní dvůr“, popsany na předchozí zastávce (č. 14). Krátké zamyšlení zde, ve stínu bukového lesa, v nás vyvolává představy o životě dávných obyvatel osady na úpatí Svaté hory, z nichž někteří pravděpodobně pracovali nedalekém stříbrném dole. Je až neuvěřitelné, jak čilý byl život v této chladné (610 m n. m.), pusté končině. Lidé se zde rodili i umírali, pracovali i milovali a cítili se být přirozenou součástí této zajímavé krajiny.

Zvláštnost tohoto místa umocňuje pozoruhodný osud, který osadu potkal. Ves byla v letech 1560-1590 vysídlena. Osadníci ji údajně „pustili“ pánům Osovským, kteří jim náhradou postavili u Březí ves Nové Rohy a přidělili polnosti k obhospodařování. Nové Rohy byly koncem 17. stol. přejmenovány na Ondrušky. Po třicetileté válce (1618–1648) zbyl z vesnice již jen popsany poplužní dvůr, který byl „zrušen“ v roce 1800. Pozemky dvora byly zalesněny a pro místo se vžil a používal německý název „Meierhofwald“ (les poplužního dvora, poplužní les). Ještě dnes zde můžeme vidět zbytky mezí zaniklých políček s několika původními sádky. Snad poslední připomínkou je studna ukrytá v mlazínách, asi 200 m od myslivny.

Informační tabule nás dále seznamuje s vyskytujícími se savci. Najdeme zde nejen druhy všeobecně rozšířené, ale často i na prostředí vázané „specialisty“. Kromě druhů migrujících z nižších poloh okolní lesnaté krajiny lze spatřit i druhy horské, pro něž zdejší chladnější prostředí představuje vhodné životní podmínky.

Vyskytuje se zde: jelen lesní, srnec obecný, prase divoké, liška obecná, jezevec lesní, kuna lesní, kuna skalní, plch velký, myšice lesní i řada drobnějších druhů. Mnohdy je možné spatřit i nepůvodní druhy – muflona i nenápadného psíka mývalovitého.

Pokračujeme dále po lesní cestě, která se vlní po mírně stoupající rovině, až po levotočivé zatáčce přechází do stoupání na vrchol (asi 300 m od poslední zastávky). Dále scházíme cca 150 m do údolí, kde protne zpevněnou lesní cestu - „svážnici“, po které pokračujeme vlevo (jižním směrem) asi 100 m do stoupání. Potom svážnice klesá a za mírnou zatáčkou doprava, po pravé straně, v mírném stoupání najdeme další informační tabuli:

LESY ČESKÉ REPUBLIKY, s.p.

NAUČNÁ STEZKA SVATÁ HORA

ZANIKLÁ VESNICE ROHY

V lesích kolem dnešní myslivny Rohy se rozkládala osada, která byla mezi r. 1560-1590 vysídlena. Ves, která slula Rohe byla uprostřed lesů tam, kde nyní stojí myslivna Na Rohách. Osadníci vesnici pustili pánům Osovským, kteří jim u Březí postavili Nové Rohy, od konce 17. století Ondrušky zvané a také jim zde vykazali k obhospodařování polnosti (P.L. Zavadil, J. Tiray, Vlastivěda Moravská, 1900). Po třicetileté válce již stál z bývalé vesnice pouze jeden poplužní dvůr, který byl zrušen v roce 1800. Pozemky zrušeného poplužního dvora byly postupně zalesňovány. Tato část lesů se dříve nazývala Meierhofwald. Podnes jsou zde zřetelné meze zaniklých políček, na kterých ještě najdeme několik původních kamených sádek. Poslední připomínkou osídlení je studna v mlazínách asi 200 metrů od myslivny.

SAVCI

Na listnaté lesy i lesy horské je vázána celá řada živočišných druhů, které využívají rozmanitosti prostředí i pestré potravní nabídky. Najdeme mezi nimi jak druhy všeobecně rozšířené, tak i často na osobitě niky vázané speciality. Kromě druhů pronikajících z nižších poloh okolní lesnaté krajiny nechybějí ani druhy horské, pro něž mikroklimaticky chladnější stanoviště představují optimální životní podmínky. Vyskytuje se zde ze savců např. jelen lesní, srnec obecný, prase divoké, liška obecná, jezevec lesní, kuna lesní, kuna skalní, plch velký, myšice lesní a celá řada drobných savců. Z nepůvodních druhů se občas vyskytuje muflon a z východu se postupně objevuje nenápadný psík mývalovitý.

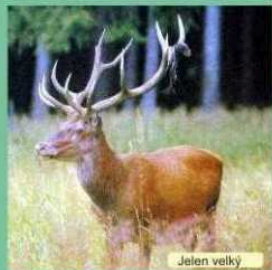

Rekonstrukce středověké vesnice

Interiér usedlosti

zastávka č. 13 - právě jste ušli 15km, do cíle zbývá 1,9km
13 zaniklá vesnice Rohy

Zastávka č. 14 - Studánka Stříbrnice (15,7 km)

Název studánky je odvozen od cesty vedoucí z tehdejších stříbrných dolů ve Svaté hoře do bývalé vesnice Rohy. Studánka je jedním z mnohačetných pramenů Bílého potoka. Tato větev, sbírající vody z oblasti Svaté hory, napájí Holinkovský rybník u Skřínářova, osovskou rybníční soustavu a Vlkovský rybník, z kterého vytéká už jako „Radostínka“ a za Velkou Bíteší se spojuje s potokem „Bítýška“. Od soutoku je tok již většinou nazýván „Bílý potok“, ale v některých starších dokumentech je zachováno i nadále jméno „Bítýška“. Encyklopedie Wikipedia k Bílému potoku uvádí: „Zdrojnice (pramen) – severně od Skřínářova, 605 m n. m.“.

Dále jsme zde informováni o vyskytujících se druzích ptáků, které pro jejich nápadnost může při troše pozornosti pozorovat každý návštěvník. Ve starých porostech se můžeme setkat se šplhavci žlutou zelenou i šedou, datlem černým i s několika druhy strakapoudů. Hnízdí zde i několik párů čápů černých a krkavců velkých, u potoků lze pozorovat i vzácného ledňáčka říčního. K lesním dravcům patří zejména jestřáb lesní a krahujec obecný, sovy – puščík obecný, kalous ušatý a vzácně i výr velký. Zpěvné ptactvo zastupuje několik druhů sýkor, brhlík lesní a křivka obecná.

Pokračujeme dále po „svážnici“ asi 150 m do stoupání, potom se cesta rovná a po pár metrech mírného spádu protíná svážnici polní cesta vedoucí ze Skřínářova do Kadolce. Následuje dlouhé klesání, na jehož konci v mírném stoupání (po celkových 1,2 km od minulé zastávky) uvidíme po pravé straně, pár metrů od cesty, na kraji lesa poslední informační tabuli naší naučné stezky:

LESY ČESKÉ REPUBLIKY, s.p.

NAUČNÁ STEZKA SVATÁ HORA

STUDÁNKA STŘÍBRNICE

Jeden z mnohačetných pramenů Bílého potoka, který napájí osovskou rybníční soustavu a u Veverské Bítýšky se vlévá do Svatky. Svůj název dostala podle cesty, která vedla ze stříbrných dolů ve Svaté hoře dolů do bývalé vesnice Rohy.

PTÁCI

tvorí skupinu obratlovců, kteří se dokonale přizpůsobili pohybu ve vzduchu. Umožňuje jim ho nižší tělesná hmotnost díky lehkým dutým kostem, aerodynamický tvar těla a dokonale vyvinuté lokomoční orgány pro pohyb ve vzduchu. Dokázali se přizpůsobit životním podmínkám od tropických oblastí až po zemské póly a část z nich překonává nepříznivé období roku stěhováním do teplejších oblastí. Ve střední Evropě žije přibližně 400 druhů ptáků, z nichž můžeme v oblasti Českomoravské vrchoviny zastihnout kolem 110 druhů. Nejvýznamější ornitologické lokality tvoří staré porosty, kde se můžeme setkat s různými druhy šplhavců jako je žluna zelená a šedá, datel černý a několik druhů strakapoudů. Pravidelně hnízdí několik párů čápů černých a krkavců velkých, u vodních toků můžeme pozorovat skorce vodní a vzácně ledňáčka říčního. K typickým zástupcům lesních dravců patří jestřáb lesní a krahujec obecný, sovy zastupuje puščík obecný, kalous ušatý a vzácně výr velký. Z pěvců je ještě nutno zmínit všechny druhy sýkor, brhlíka lesního a křivku obecnou. Ptáci patří k velmi nápadným živočichům, které může objevovat při troše pozornosti každý návštěvník.

zastávka č. 14 - právě jste ušli 15,7 km, do cíle zbývá 1,2 km

14 Studánka Stříbrnice

Zastávka č. 15 - Studánka pod Kuní horou (16,9 km)

Studánku najdeme kousek od cesty směrem po svahu. Je to jedna z četných studánek místních lesů, jejíž název je odvozen od jednoho z vrcholů hřbetu vyvýšeniny Skřínářovského lesa, (táhnoucího se od Heřmanova až po Ořechov) – Kuní hory (649 m n. m.). Vrchol je uváděn na všech starých mapách a byl později zkomolen na „Koní horu“, lidově „Koňhoru“. Správný název byl zřejmě odvozen od výskytu kun v této oblasti. Tyto drobné lasicovité šelmy jsou zde dodnes, častěji lze spatřit kunu skalní, méně kunu lesní. Vyskytují se zde i ostatní šelmy této čeledi: lasice kolčava, lasice hranostaj, tchoř tmavý a největší z nich – jezevec lesní.

Informační tabule nám dále poskytne zajímavé informace o snahách lesníků „obnovovat les cestou přirozeného zmlazování náletem semen z mateřského porostu. Tento způsob obnovy se nazývá, seč clonná, nejrozšířenější a nejjednodušší je tzv. „okrajová seč clonná“. Spočívá ve využití bočního světla a srážek, které vnikají do porostu po uvolnění jeho okraje těžbou. Pod mateřským porostem tak vznikají ideální podmínky pro vývoj semenáčků“.

Naše putování skončilo, zbývá už jen dojít zpět do výchozího bodu našeho putování – železniční stanice Ořechov: Půjdeme proto dále do stoupání po této „svážnici“, až pod jejím vrcholem narazíme na výraznou odbočku doprava, po které dojdeme do Ořechova. Pokud bychom pokračovali dále (po svážnici), dojdeme nad Skřínářov, na silnici, která jej spojuje s Heřmanovem.

LESY ČESKÉ REPUBLIKY, s.p.

NAUČNÁ STEZKA SVATÁ HORA

STUDÁNKA POD KUNÍ HOROU

Snahou každého lesníka je obnovovat les cestou přirozeného zmlazování porostů náletem semen z mateřského porostu. Tento způsob obnovy se v lesnictví nazývá seč clonná, která se podle způsobu vlastního provedení dělí na několik způsobů i jednotlivých fází. Nejrozšířenější a nejjednodušší je okrajová seč clonná. Jejím účelem je v podstatě to, aby se využilo bočního světla a srážek, které vnikají do porostu po uvolnění jeho okraje těžbou. Pod mateřským porostem tím vznikají ideální podmínky pro vývoj semenáčků cílových dřevin. Pod kopcem Kuní hory je další z četných studánek místních lesů, kterou najdeme po svahu kousek od cesty.

Název kopce vypínajícího se nad studánkou, který je uváděn ve všech starých mapách a který byl později zkomolen na Koní horu, byl zřejmě odvozen od výskytu kun v této oblasti. Tyto drobné lasicovité šelmy se zde dodnes vyskytují a to jak častější kuna skalní, tak méně hojná kuna lesní. Čeleď lasicovitých šelem je v okolních lesích zastoupena téměř kompletně, neboť se zde setkáme s lasicí kolčavou i hranostajem, tchořem tmavým i s největším zástupcem - jezevcem lesním, který obývá rozsáhlé podzemní nory a v posledním období dochází k jeho rozšiřování.

Pozice č.15 - právě jste ušli 16,9km, konec stezky.

15 Studánka pod Kuní horou